

בס"ד. משיחת י"ב תמוז, ה'שי"ת.

בלתי מוגה

א. בניסים¹ ובברכתם — מצינו² כמה חילוקי דרגות³, וסדרם מלמעלה למטה:

למעלה מכולם — נס שנעשה לעצמו.

למטה מזה — נס שנעשה לאביו, בין כשהנס נעשה קודם שנולד, שגם אז הוא למטה במדריגה מנס שנעשה לעצמו, בין כשנעשה לאחר שנולד, שגם אז, מצד השייכות דאב ובן מתייחס הנס אליו (יותר מבהסוגים דלהלן), שהנס שנעשה לאביו נחשב כמו נס שנעשה לו, היינו, לחלק שלו שנמצא אצל אביו⁴.

למטה מזה — נס שנעשה לרבו⁵, כי ברא כרעא דאבוה⁶, ואביו מביאו לחיי עוה"ז ומקצתו לחיי עוה"ב, ורבו — רק לחיי עוה"ב⁷. ולא עוד, אלא שאביו הוא ודאי ע"פ תורה מצד החזקה⁸, משא"כ העוה"ב שנותן לו רבו, ספק בדבר, דאפשר שלימוד התורה הי' שלא כדבעי⁹ (כמבואר גם במאמר די"ב תמוז¹⁰).

וקשור אליו הנס שנעשה לאביו (ועפ"ז מתרץ בכתבי האריז"ל (ל"ת שם. ועוד) בנוגע לחיוב כיבוד אב ואם — שגם כאשר מצד עצם נשמתם רחוקים הם זמ"ז, שייכים הם זל"ז מצד הלבוש, ובגלל זה ישנו החיוב דכיבוד או"א).

(5) וכלשון השו"ע (שם ס"ו) "על נס של רבו צריך לברך כשם שהוא מברך על נס של אביו", שעיקר החיוב הוא על נס של אביו, אלא שממנו נלמד (שזהו דרגא קטנה יותר) — נס של רבו.

(6) יונת אלם רפ"ב. ע"ח שכ"ג פ"א. של"ה קנר, א. ועוד.

(7) ראה ב"מ לג, א — במשנה.

(8) רמב"ם הל' איסורי ביאה פ"א ה"כ.

(9) ואין להקשות מהא ד"אבידת אביו ואבידת רבו של רבו קודמת" (ב"מ שם) ו"הרב קודם את האב בכל מקום" (סוף כריתות), די"ל ששם הטעם מפני שמחוייב בכבודו, וכוה נוגע מה שעשה לו טובה (ראה ירוש' קדושין

1) עד סוף ס"ג הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א (בלה"ק), ונדפס בלקו"ש ח"ד ע' 1321 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ ע"י המו"ל. וראה גם אג"ק ח"ג ס"ע קלג ואילך.

(2) ראה בכ"ז טושו"ע או"ח סי' ריח.

(3) בהשייכות של הנס אליו — שבזה הוא עיקר חיוב הברכה על הנס.

(4) ולהעיר, שגם כאשר "נשמת אדם גבוה לאין קץ בא להיות בנו של אדם נבזה ושפל", היינו, שמצד עצם נשמתם יתכן שהאב והבן רחוקים זמ"ז, הרי, "אין לך נפש רוח ונשמה שאין לה לבוש מנפש דעצמות אביו ואמו" (שלכן צריך לקידוש או"א כדי להמשיך לבוש קדוש), כמבואר בנתיא (ספ"ב) מכתבי האריז"ל (ל"ת פ' וירא. טעה"צ פ' בראשית). ולכן, אף שמצד עצם נשמתם יתכן שהנס שנעשה לחלק שלו שנמצא אצל אביו אינו מתייחס אליו, מ"מ, מצד הלבוש שמקבל מאביו, שייך

למטה מזה — נס שנעשה לאדם מסויים, כי שייכותו לאדם מסויים היא שייכות יותר רחוקה, ועד שיתכן שאין שייכות וחס גלוי ביניהם, אלא שמאמין שלהיותו אדם מסויים (כללי), מסתמא יש לו שייכות גם אליו.

ב. אמנם, נס שנעשה לנשיא הדור, אינו כנס שנעשה לאדם מסויים, לרבו ולאביו, כי אם, כמו לעצמו ממש, כי ההתקשרות של הנשיא עם אנשי דורו אינה התקשרות של שני דברים (גם לא כהתקשרות דאב ובן¹¹), כי אם, גוף אחד ממש: כל אנשי הדור — אברים הפרטים, היונקים ומקבלים חיותם מהנשיא — הראש¹².

[ובפרטיות יותר:

כשם שבהשפעת החיות מהראש להאברים לא שייך לחלק ולומר שיש ענינים שהאבר מקבל חיות מהראש, ויש ענינים שיש בו חיות מעצמו, אלא כל חיות האבר היא מהראש, כן הוא גם בנוגע להשפעת החיות מהנשיא לכל הדור, שבכל הענינים כולם מקבלים חיות והשפעה מהנשיא.

וכפי שמצינו בדורו של משה, שכאשר אמר "מאין לי בשר"¹³, שמצד גודל מעלתו לא הי' יכול לצמצם את עצמו בהשפעת בשר¹⁴ (אפילו לדור המדבר שהיו דור דעה¹⁵), אמר לו הקב"ה "אספה לי שבעים איש גו' ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם"¹⁶ — דלכאורה, מהו ההכרח שגם השפעת הבשר שלמטה ממדרגתו של משה תהי' על ידו דוקא — כי, כל השפעה באיזה ענין שיהי' אינה יכולה להיות אלא ע"י משה, כשם שהשפעת החיות לכל האברים אינה אלא ע"י הראש¹⁷.

וכן הוא בכל דור ודור — שהרי "אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא"¹⁸, ויתירה מזה, "אין דור שאין בו כמשה"¹⁹, ובפרט בדרא דמשיחא,

פ"א ה"ז: כשם שהוא זכה לו בה' דברים כך הוא חייב לו בה' דברים, ומקצת טובה בעוה"ב מכרעת רוב טובה בעוה"ז, ועוד שגם אביו חייב בכבוד רבו. משא"כ בנס, נוגע השייכות שביניהם, והשייכות דאב ברורה ועצמיות יותר. ואכ"מ.

פ"א ה"ז: כשם שהוא זכה לו בה' דברים כך הוא חייב לו בה' דברים, ומקצת טובה בעוה"ב מכרעת רוב טובה בעוה"ז, ועוד שגם אביו חייב בכבוד רבו. משא"כ בנס, נוגע השייכות שביניהם, והשייכות דאב ברורה ועצמיות יותר. ואכ"מ.

13) בהעלותך יא, יג. וראה סה"מ תר"ס ע' קיב.

10) קונטרס יביג תמוז שנה זו (סה"מ תשי" ע' 258 ואילך).

14) ראה לקו"ת בהעלותך לא, ד.

11) ראה לקו"ד ח"א נ, א.

15) ראה ויק"ר פ"ט, א. במדב"ר פ"ט, ג. וש"נ.

12) ראה לקו"ש ח"ד ע' 1050 ואילך

16) ראה סה"מ קונטרסים ח"ב שלג, ב.

13) תקו"ת תש"ט (קיב, רע"א. קיד, רע"א).
19) ב"ר פנ"ו, ז.

17) תקו"ת תש"ט (קיב, רע"א. קיד, רע"א).

כדאייתא בתקן²⁰ שאז יהי משה בעצמו — שהשפעת החיות בכל הענינים כולם היא ע"י הנשיא דוקא].

ולא עוד, אלא שי"ל שנס שנעשה לנשיא נעלה הוא (גם בנוגע לאנשי דורו) גם מנס שנעשה לעצמו — כמעלת הראש על שאר האברים, שנוסף אשר הראש הוא נעלה יותר, הרי הוא גם המקור המשפיע חיות לכל האברים, וחיות זה עצמו כשהוא עדיין בראש — ה"ה רוחני ונעלה יותר מכאשר כבר נמשך באברים.

ועוד מעלה בנס שנעשה לנשיא על נס שנעשה לעצמו — כי, בנסים מצינו ב' דעות: "כמה גדול אדם זה כו' כמה גרוע אדם זה כו'²¹", וכן מצינו²² ש"מנכין לו מזכויותיו". אבל בנס שנעשה לנשיא — לבו של כל ישראל, שהוא "רכיך" . נקי (מפסולת) ברירא מכלא²³ — ה"ז בודאי לטוב ולמעליותא בכל הפרטים.

ג. עפ"ז יש לבאר הטעם שחג הגאולה י"ב וי"ג תמוז נקרא בשם "מועד המועדים"²⁴:

מועד — ענינו שנעשה בו נס, וי"ב תמוז הוא מועד ונס הכללי, נסו של ראש ישראל²⁵, שממנו נמשכים כל המועדים ונסים פרטיים.

ולכן ה"ז מועד שנוגע לכל בני ישראל — כלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר במכתבו לחגיגת י"ב תמוז הראשונה²⁶: "לא אותי בלבד גאל הקב"ה בי"ב תמוז, כי אם גם את כל מחבבי תורתנו הק', שומרי מצוה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה", ונוגע לכל הזמנים והמקומות — ע"ד שמצינו ביציאת מצרים ש"אילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים הרי אנו ובנינו ובני בנינו כו'²⁷.

*

ד. דובר לעיל²⁸ אודות דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר בי"ג תמוז אשתקד²⁹ אודות חיים ארוכים, חיים אמיתיים בלי הפסק, כיון שעניני קדושה הם אין סוף, שהסיבה לכך שדיבר על זה בי"ג תמוז תש"ט (ולא

של ישראל . . נסו של משה הקב"ה.

26) אג"ק הנ"ל ע' פ. וש"נ.

27) נוסח הגש"פ.

28) שיחת ש"פ חוקת ס"ב (לעיל ע' 119).

29) בחלתה — נדפסה בקונטרס יביג

תמוז שנה זו (סה"מ תש"י ע' 262). ולאח"ז

בסה"ש תש"ט ע' 333.

20) תכ"א (נ, סע"ב).

21) שבת נג, ב.

22) שם לב, א. וש"נ.

23) זח"ג רכא, ב.

24) מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר לי"ב תמוז

תרצ"ב (אג"ק שלו ח"ב ע' תכ. וש"נ).

25) להעיר ג"כ מבר"ר פנ"ט, ה: משה נסן

בשנת תש"ח או תש"ז), היא, להיותו חג הגאולה האחרון לפני יו"ד שבט תש"י, שאז יש צורך להבהיר ("באָוואָרענען") הענין דחיים נצחיים.

ובפרטיות יותר:

בתיבת "חיים" — יכולים לפרש "פשט'לאַך" שהכוונה לתורה ומצוות ש"הם חיינו", וכן שאר הענינים שנקראים חיים, כמארז"ל³⁰ "עשרה נקראו חיים". ולכן מוסיף "חיים ארוכים" — שהכל יודעים שהפירוש ד"חיים ארוכים" (כפי שאומרים בנוסח התפלות, בסליחות וכיו"ב) הוא חיים כפשוטם, בגשמיות.

וממשיך ומוסיף "חיים אמיתיים, חיים בלי הפסק":

גם בחיים ארוכים ועד חיים בלי הפסק — יתכן שכן הוא מצד המקרה, היינו, שבפועל לא הי' הפסק, אבל הי' יכול להיות גם להיפך. וכיון שבנדוד' מדובר אודות מצב שלעיני בשר נראה שנעשה הפסק, ויתירה מזה, ע"פ שו"ע צריכים לעשות עכשיו כמה ענינים כו', לכן מדייק "חיים אמיתיים, חיים בלי הפסק" — חיים אמיתיים ונצחיים שלא שייך בהם הפסק.

וטעם הדבר — כפי שממשיך ומסיים — לפי שחיים אמיתיים הם קדושה, וקדושה היא אין-סוף.

— האמת היא שענין זה מובן ממ"ש באגה"ק³¹ "שחי הצדיק אינם חיים בשריים כי אם חיים רוחניים שהם אמונה ויראה ואהבה", שהרי, בנוגע לחיים רוחניים בכלל, ובפרט אמונה יראה ואהבה, מבין כאו"א (גם שכל גס) שלא שייך ענין של מיתה, ואינם בגדר זה כלל, אבל, ענין זה נכתב מכמה שנים, ואף אחד אינו מתבונן בזה, משא"כ בענין שאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר בתקופה האחרונה ועתה יצא-לאור בדפוס.

ה. ומזה מובן שגם עכשיו צריכים לקיים את השליחות של כ"ק מו"ח אדמו"ר כמו קודם.

ישנם כאלה שחושבים שיש חילוק: קודם — הי' צריך לקיים את השליחות שהטיל עליו הרבי, כיון שהרבי הי' יכול לקראו ליחידות, או לכתוב לו מכתב: היתכן, שלחתי אותך בשליחות מסויימת ונתתי לך כחות, ולמה אינך מקיים את השליחות!... אבל עכשיו — חושב לעצמו — יכול לעשות כרצונו.

על כך אומר הרבי שהחיים נצחיים הם, ובמילא, ישנם בתקפם כל

31) ביאור לסי' ז"ך.

30) אבות דר"נ ספלי"ד.

עניני השליחות והכחות שניתנו על ידו, וגם עכשיו ממשיך לדרוש בכל התוקף ("מיט די זעלבע שטריינגקייט") אודות קיום השליחות ששלח כבר, וימשיך לשלוח!

— ישנם התמהים על דיבורים אלה. אבל, האמת היא, שמצינו בתנ"ך: "ויבוא אליו מכתב מאליהו הנביא"³² — כמה שנים לאחרי שעלה בסערה השמימה! וא"כ, מהי התמיהה שגם עכשיו ימשיך הרבי לשלוח?! ... באיזה אופן להודיע — יש לרבי את הדרכים שלו, ואין אנו צריכים לדאוג באיזה אופן יודיע הרבי, יכולים לסמוך עליו!...

ו. ועד"ז בנוגע להלימוד בישיבה של הרבי:

ישנם כאלה שמקודם למדו בישיבה של הרבי, ועכשיו, עשו שטות גדולה ויצאו משם.

[גם אלה שמלבישים זאת באיצטלא של מצות כיבוד או"א, ה"ז סתם שטות, כי, באותו שו"ע שבו נאמר החיוב דכיבוד או"א, נאמר גם שבנוגע לתלמוד תורה אין להתחשב בכיבוד או"א³³. וכן אמרו ש"אבדתו ואבדת אביו אבדתו קודמת", ועאכו"כ באבידה רוחנית, שנה"א עלולה להאבד בהגוף ונה"ב — במצב כזה אין להתחשב בכיבוד או"א].

צריכים לדעת את גודל הזכות שבלימוד בישיבה של הרבי, ואלה שזכו לכך צריכים להודות ולשבח להשי"ת על גודל הזכות שנפלה בחלקם, ולהאחז בזה בכל התוקף. ואלה שעשו את השטות הגדולה ויצאו משם — מוטב שיחזרו ויבקשו אצל ההנהלה, וכולי האי ואולי יכניסו אותם.

ז. כל אחד ואחד מהתלמידים, מהמקושרים ומהחסידים צריך לידע שהוא מ"אנשי משה"³⁴, וענין זה הוא לעד ולעולמי עולמים, לו ולדורותיו, עד ביאת משיח צדקנו.

ויתירה מזה — גם אלה שמקודם לא היתה להם שייכות אל הרבי, יכולים עתה להיות חסידים של הרבי.

ונקודת הענין — שאין שינוי כלל בין קודם לעכשיו.

— אם ישנו שינוי ה"ז רק למעליותא, כמבואר באגה"ק³⁴ שלאחרי ההסתלקות נקל יותר לקבל ההשפעה מחיי הצדיק, כיון שאינם בתוך כלי ולבוש גשמי.

(32) דברייהמיס"ב כא, יב. וראה מצו"ד (34) ראה תו"א תצוה פג, ב. סה"מ תש"ט עה"פ.

ע' 51 ואילך. ועוד.

(33) יו"ד סו"ס רמ.

ועד"ז בנוגע להשפעת ברכות לכל אלה שעוסקים ויעסקו בעניני העבודה של הרבי — שעתה, לאחר ההסתלקות, שאינו מוגבל בהגבלות הגוף הגשמי, נמשכים כל הברכות בהשפעה מרובה.

— הרבי אמר פעם שתמיד הי' בעל-חוב, אבל, אף פעם לא פשט את הרגל ("ער איז קיינמאָל ניט געווען באַנקראַט"), ח"ו. — עכשיו משלם הרבי את כל חובותיו, כל הברכות שהבטיח בכלל, ובפרט לאלה שעוסקים ויעסקו בעבודה שלו, וכאמור, שהמשכת הברכות עכשיו היא בהשפעה מרובה.

ח. מצב זה — שאין שינוי כלל, כי אם למעליותא — הוא מצד הרבי, ונוסף לכך, צריכים גם אנו לעשות משהו ("מ'דאַרף אַליין אויך עפעס טאָן").

ההתקשרות של הרבי עם חסידים הוא באופן שמצד הרבי נמשכים כל הענינים. הרבי רוצה להמשיך שהרי טבע הטוב להיטיב³⁵, ויותר ממה שהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק³⁶, אבל, יש צורך בהקדמת עבודת עצמו, ואז מסייע הרבי, ועד לסיוע שבאין-ערוך לעבודת עצמו³⁷.

וע"ד המסופר במדרש³⁸ שר' חנינא בן דוסא רצה להקדיש דבר ולא הי' לו מאומה, ומצא אבן גדולה, אבל לא הי' יכול להעלותה, עד שנזדמנו לו מלאכים ואמרו לו "אנו מעלין לך אבןך לירושלים ובלבד שתתן ירך ואצבעך עמנו, נתן ידו ואצבעו עמהם ונמצאו עומדים בירושלים", כלומר, אף שהעלאת האבן לא היתה לפי כחו כלל, אלא בכחם של המלאכים דוקא, אעפ"כ, התנו עמו המלאכים שיתן ידו ואצבעו עמהם, וטעם הדבר³⁹, בגלל שהכוונה היא שתהי' עבודת עצמו, וע"י עבודת עצמו, אפילו בנתינת אצבע בלבד, מסייעים לו להביא את האבן — "לב האבן"⁴⁰ — ולהקדישה לשמים, קדושת הגוף או לכל הפחות קדושת דמים.

ט. ויש להוסיף, שהדוגמא מהקדש שייכת לכללות ענין ההתקשרות אל הרבי:

המקדיש אבר אחד — אם הוא אבר שהנשמה תלויה בו, חלה הקדושה על כל הגוף⁴¹.

35) נסמן בלוק"ש חכ"ד ע' 334 בהערה. 36) פסחים קיב, סע"א. 37) ראה גם לעיל ע' 84. וש"נ. 38) קה"ר בתחלתו. וש"נ. 39) ראה גם ח"י הרש"ש שם. 40) יחזקאל יא, יט. שם לו, כו. 41) ראה אנציק' תלמודית ערך אבר שהנשמה תלויה בו (ס"ע קט ואילך). וש"נ.

ויש לבאר זה בב' אופנים: (א) חלות הקדושה מצד המקדיש אינה אלא על אבר זה, אלא, כיון שבאבר זה תלוי' חיות כל הגוף, מתפשטת הקדושה (בדרך ממילא) בכל הגוף (ולכאורה כן משמע לשון הגמרא⁴² "תפשוט קדושה בכולה"), (ב) כיון שבאבר זה תלוי' חיות כל הגוף ה"ז כמו שמקדיש מלכתחילה את כל הגוף (ובש"ס מפרש טעמי' דדיני'). ואף שאומר בפירוש שמקדיש אבר זה בלבד, ה"ז כמו האומר "הריני נזיר על מנת שלא אקריב ג' קרבנות", שבאמירת "הריני נזיר" חל עליו החיוב דקרבנות נזיר, ואינו יכול להתנות אח"כ שיהי' פטור⁴³, ועד"ז בנדוד⁴⁴, שנעשה כמו שהקדיש מלכתחילה את כל הגוף, ושוב אינו יכול להפקיע הקדושה משאר האברים חוץ מאבר זה.

ועד"ז בנוגע להתקשרות שבין חסיד לרבי — שגם כשמדובר אודות ענין פרטי (אבר אחד), ה"ז אבר שהנשמה תלוי' בו, הן מצד הרבי והן מצד החסיד:

כשבאים אל הרבי לשאול ע"ד ענין רוחני או גשמי, אין זה בגלל שבענין מסויים זה מתמחה הרבי, כי אם, מפני שהרבי הוא נשמה כללית, בדוגמת הראש שכולל את החיות של כל אברי הגוף (כנ"ל ס"ב), כולל גם בנוגע לענין פרטי זה;

והמענה של הרבי — גם בנוגע לענין פרטי זה — הוא באופן שפונה אליו ("ער גיט זיך אָפ") בנשמתו,

— ובודאי לא באופן של בדרך ממילא, שהרי אצל חסידים בכלל לא שייך בדרך ממילא, וכפתגם הצ"צ⁴⁴ שחסידים צריכים להיות "עבודה'דיקע ירא שמים'ס", ולא "במילא'דיקע ירא שמים'ס" —

וכוונתו בזה, שבאמצעות ענין פרטי זה יוכל להעלות ולקדש את הנשמה שלו (של האיש הפרטי) עד כמה שאפשר ("וויפל עס איז נאָר מעגליך").

[וכמה אפשר — איתא בתדב"א⁴⁵ שכאו"א מישראל יכול לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי אברהם יצחק ויעקב].

וכיון שכן, הרי, כל ענין פרטי הוא בבחינת מקדיש אבר שהנשמה תלוי' בו, שעיי"ז נעשית כל מציאותו קדושה.

(44) סה"ש קיץ הי"ש'ת ע' 57. וראה

סה"ש תש"ב ע' 119.

(45) פרק כה.

(42) ערכין ד, סע"ב.

(43) שהרי "מתנה על מה שכתוב בתורה"

ש"תנאו בטל" (ראה רמב"ם הל' נזירות פ"א

הי"ג).

וכיון שהרבי, הראש שמושל ושולט על כל האברים, הקדיש את הנשמה שלו — אזי אין לו שום ברירה! — אלא יתכן שיהי' למוטב, ועל זה פעל הרבי שיהי' "בחסד וברחמים"⁴⁶. הברירה היחידה היא אם להתחיל בזה היום או לדחות למחר, וכיון שיכולים להתחיל היום, לשם מה לדחות למחר?! ...

היום — יום ההולדת ויום הגאולה דכ"ק מו"ח אדמו"ר — הוא זמן המוכשר לקבל החלטות טובות בכל הענינים האמורים, ועי"ז מקבלים כל הברכות להצלחה בגשמיות וברוחניות.

*

י. בהמאמר די"ב תמוז⁴⁷ מבואר שלימוד התורה צ"ל בביטול, ע"י הקדמת עבודת התפלה, אבל אם אינו בטל אז אינו כלי לאמיתת התורה, ואז הלימוד דתורה גורם בו הישות, וכשלומד תורה בישות, נעשה יורד ר"ל מדרגא לדרגא כו'.

ומפרט בזה כמה דרגות — "שמרגיש את עצמו ביותר .. היינו מה שמחזיק טובה לעצמו שלומד תורה הרבה ונעשה אצלו מציאת יש וחשוב בעיני עצמו .. עד שגם הלימוד שלו הוא אח"כ ג"כ להתייחר, ולהיות נחשב בעיני הרואים או לקנתר וכדומה, וגם יוכל לירד אח"כ עוד יותר ח"ו עד שנעשה לו סם המות כו'".

וכאן רואים ("איך וויל אייך ווייזן") גודל הדיוק בלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר בכל תיבה ותיבה:

לכל לראש — שלכאורה הי' יכול לומר בקיצור, שכאשר לומד ללא ביטול נעשית לו התורה סם המות ח"ו, ע"ד לשון חז"ל⁴⁸ — שמביאו במאמר — "זכה נעשית לו סם חיים לא זכה נעשית לו סם מיתה".

וההסברה בזה — כפי שביאר כ"ק מו"ח אדמו"ר⁴⁹ המשל מאדם התועה ביער, שאין זה בפתע פתאום, שזה עתה הלך בדרך המלך ולפתע מוצא את עצמו בסבכי היער במקום של חיות רעות, אלא, ההתחלה היא באופן שנוטה מדרך המלך כחוט השערה בלבד, ובמשך הזמן — אם

47 קונטרס יב"ג תמוז שנה זו (סה"מ תש"י ע' 260).

48 יומא עב, ב.

49 ראה סה"מ תרצ"ב ע' קעה. וראה גם אג"ק ח"ו ריש ע' ריט. ח"י ריש ע' קכד.

46 ראה שיחת שמח"ת תרצ"ג (נעתקה במכתב ג' מנ"א שנה זו (אג"ק ח"ג ע' שנג).

וראה תו"מ — רשימת היומן ע' רמב (נעתקה ב"היום יום" כ חשון)).

אינו חוזר לדרך הישרה אלא ממשיך בכיוון זה — נעשה מ"חוט השערה" "כעבות העגלה חטאה"⁵⁰.

ועד"ז בנדו"ד, שההתחלה היא מהעדר הביטול בלבד, ומזה בא לישות כו', ועד שסו"ס יכול לבוא למעמד ומצב שנעשה לו היפך דסם חיים.

יא. ובזה גופא ישנם כמה דרגות — כמבואר בפרטי הלשונות שבמאמר:

התחלת הישות היא "מה שמחזיק טובה לעצמו שלומד תורה הרבה ונעשה אצלו מציאת יש וחשוב בעיני עצמו", היינו, שהלימוד עצמו הוא כדבעי, אלא שמחזיק טובה לעצמו. וכפי שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר אורות א' מצעירי החסידים שהתפלל באריכות כמה שעות, ואח"כ אמר עליו א' מזקני החסידים: "זיך אליין האָט ער שוין מוחל געווען"⁵¹ — שזהו"ע החזקת טובה לעצמו. וישות זו היא מק"נ דאצילות, שנקראת "ראומה", ע"ש ראו מה⁵², היינו, שמחזיק טובה לעצמו על ביטולו, ובמילא, אין זה ביטול אמיתי, ולכן אין התורה יכולה לעלות לעולם האצילות שבו איהו וגרמוהי חד⁵³, אלא מעמדה בעולם הבריאה.

ולמטה מזה — "שגם הלימוד שלו הוא אח"כ ג"כ להתייחר", היינו, לא זו בלבד שהלימוד הוא כדבעי ורק מחזיק טובה לעצמו, אלא שהלימוד עצמו הוא גם להתייחר. אבל אעפ"כ, ה"ז רק בעיני עצמו, ביי זיך אין צימער", באמרו, שצריכים לידע מעלת עצמו, וכידוע הפתגם⁵⁴ שכשם שצריכים לידע חסרונות עצמו, כך צריכים לידע מעלות עצמו, "איז פאַרוואָס זאָל ער טאַקע ניט וויסן מעלות עצמו"? ...! ואף שחסר אצלו בעבודת התפלה, אין זה שייך — טוען הוא — ללימוד התורה, שהרי מפורש בגמרא⁵⁵ (ונפסק להלכה בשו"ע⁵⁶, וכן פוסק אדמו"ר הזקן בהלכות תלמוד תורה⁵⁷) "לעולם יעסוק אדם בתומ"צ אע"פ שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה". וכיון שחשבונות אלו הם בינו לבין עצמו, ולא לאחרים, ה"ז ישות שהיא מק"נ דעולם הבריאה (ולא למטה מזה), שמיעוטו רע.

54) ראה סה"ש תרפ"ז ע' 114. אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ה ע' נא (נעתק ב"היום יום" כו חשון).

55) פסחים נ, ב. וש"ג.

56) יו"ד סרמ"ו ס"כ.

57) פ"ד ה"ג.

50) ישע"י ה, יח. וראה סוכה נב, א.

51) ראה גם לעיל ע' 68 בהערה 71.

52) ראה לקו"ת תזריע כג, ד. בהר מג, א.

ובכ"מ.

53) תקו"ז בהקדמה (ג, ב).

ולמטה מזה — שלימודו הוא גם כדי "להיות נחשב בעיני הרואים", וישות זו היא מק"נ דעולם היצירה, שהוא מחצה על מחצה, שלכן ה"ה לא רק בעיני עצמו, אלא גם בעיני אחרים.

ולמטה מזה — "לקנותו וכדומה", היינו, לא רק שע"י לימודו יהי נחשב בעיני הרואים, אלא שלומד כדי להראות גדולתו בדחיית דברי חברו, ויתירה מזה (שלכן מוסיף "וכדומה") שדוחה את חברו בענין שאינו אמיתי, באמרו, שחידושו של חברו בודאי אינו אמיתי, ולכן, לכל לראש צריך לדחות דבריו באיזה אופן שיהי, במה שיש בידו, גם בענין שאינו אמיתי, ואח"כ ימצא את הפשט האמיתי... שנוסף על החסרון שבקנתור כשלעצמו, יש בזה גם הגריעותא שמכניס ענין שאינו אמיתי בתורה. וענין זה הוא מק"נ דעולם העשי', שרובו ככולו רע והרשעים גוברים בו⁵⁸.

ולאח"ז מוסיף "וגם יוכל לירד אח"כ עוד יותר ח"ו עד שנעשה לו סם המות כו" — שענין זה הוא מגקה"ט לגמרי.

וכל זה מתחיל, כאמור, מהעדר הביטול בלימוד התורה, גם כאשר הלימוד אינו להתייחר, אלא שלומד מיראת הרצועה⁵⁹, או שלומד סתם, לא לשמה ולא שלא לשמה (כמבואר בתניא⁶⁰), אבל אעפ"כ, כיון שחסר הביטול, נעשה הלימוד באופן של ישות וכו', עד שבא למעמד ומצב דהיפך סם חיים ח"ו.

יב. וכדי שלימוד התורה יהי בביטול, שאז הלימוד הוא "סם חיים" — שהו"ע של רפואה בהוספה על ענין המזון שבתורה (כמבואר בהמאמר⁶¹) — ה"ז ע"י הקדמת עבודת התפלה:

ובהקדמה — שלפני הבעש"ט הי' ענין של תעניות וסיגופים, אבל הבעש"ט חידש [שאיין לשבור את הגוף⁶²], אלא לבררו ולזככו, כהתורה הידועה⁶² בפירוש הכתוב⁶³ "כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו גו' עזוב תעזוב עמו", שהעבודה צריכה להיות בכירור וזיכוך הגוף, שלא

תומ"צ (ראה גם תו"מ — רשימת היומן ס"ע רנט. מכתב י"ז אייר; כ"א תמוז; כ"ו מנ"א שנה זו (אג"ק ח"ג ע' רצז; ע' שדמ; ע' שצח). ועוד).

62) ראה כתר שם טוב בהוספות סכ"א. וש"נ (נעתק ב"היום יום" כח שבט). 63) משפטים כג, ה.

58) ע"ח שער מ"ב ספ"ד. הובא בתניא פ"ו.

59) ראה תניא קו"א קנה, א. 60) ספ"ט. קו"א קנד, ב.

61) להעיר מפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר בשם אביו אודות גודל יוקר הגוף הגשמי שבשכילו "האָט מען אויסגעגאָסן" ריבוי

יהי "רובץ תחת משאו", אלא אדרבה, "כחמור למשאווי"⁶⁴, ולא עוד אלא [שהעבודה צריכה להיות מתוך שמחה דוקא.

וענין זה מודגש גם בנוגע לעבודת התפלה — לא רק ההקדמה ד"אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש"⁶⁵, אלא גם ההקדמה ד"אין עומדין להתפלל .. אלא מתוך שמחה של מצוה"⁶⁶.

ומזה מובן גם בנוגע לענין הביטול שנעשה ע"י עבודת התפלה, שהעבודה אינה בביטול מציאיותו, כי אם, בההתקשרות להקב"ה (תוכן ענין התפלה), וענין זה נמשך וחודר גם בלימוד התורה, שניכר ונרגש אצלו שהתורה היא חכמתו ורצונו של הקב"ה, ואז הלימוד אינו מתוך ישות אלא מתוך ביטול אמיתי לתורה.

יג. ענין זה נוגע במיוחד לתלמידי הישיבות — ללא נפק"מ אם לומדים בישיבה חסידית אם לאו — שצריכים לידע ולזכור תמיד, "שויתי גו' לנגדי תמיד"⁶⁷, שהתורה היא חכמתו ורצונו של הקב"ה.

ובלשון חז"ל⁶⁸ שלימוד התורה צ"ל בהקדמת ברכת התורה, "ברכו בתורה תחילה"⁶⁹ — לזכור את "נותן התורה" — שע"ז ניכרת ונרגשת אצלו חשיבות ומעלת התורה, שהיא חכמתו ורצונו של הקב"ה.

ובפרט כשיתבונן שהתורה היא בעילוי שבאין-ערוך לגבי העולמות, שהרי, בריאת העולם היא בב' אותיות בלבד, כמארז"ל⁷⁰ "ביו"ד נברא העולם הבא בה"א נברא העולם הזה", ולמעלה מאותיות הדיבור בכללותם הם אותיות המחשבה, ולמעלה מאותיות המחשבה הם המדות, ולמעלה מהמדות הם המוחין, שזהו"ע התורה, חכמתו של הקב"ה, שהוא וחכמתו אחד⁷¹.

*

יד. דובר כבר לפני⁷² אודות הצורך לתקן את ענין הנסיעה בשליחות המל"ח בתקופת הקיץ, כיון שאשתקד לא הי' כפי הראוי. ואף ש"אין צועקין על העבר", הרי, הדיוק בזה הוא ש"אין צועקין" דוקא, אבל בודאי צ"ל תיקון הענין.

(69) ראה לקו"ש חט"ו ע' 3. וש"נ.

(70) מנחות כט, ב.

(71) רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ב ה"י.

(72) שיחת יום ב' דחגה"ש סי"ב (לעיל ע')

(64) ע"ז ה, ב.

(65) ברכות רפ"ה (ל, ב).

(66) שם לא, א.

(67) תהלים טז, ח.

(68) נדרים פא, א. ב"מ פה, ריש ע"ב. (95)

כל אלה שנוסעים בשליחות המל"ח צריכים לידע שיחד עמהם נוסע הרבי,

— אינני אומר שנוסע עמהם "א שטיקל רבי", כי, כל עצם בלתי מתחלק⁷³, אלא הרבי כולו ("דער גאנצער רבי") נוסע עם כאו"א מהם — ובמילא צריכים לדעת את גודל האחריות שבדבר — שמלבד עצם העובדה שמטריחים (כביכול) את הרבי לנסוע עמהם בכל מקום שנוסעים אליו, צריכים לידע שכאשר הרבי נוסע עמהם ה"ה משגיח בעצמו על כל תנועה ותנועה שלהם, ובוחן את עבודתם במילוי השליחות, ובמילא צריכים למלא את השליחות בהידור.

וכמו כן צ"ל זהירות יתירה בהנהגתם הפרטית, כי, מסתכלים עליהם בתור "ליובאוויטשער בחורים", וכשמתנהגים כדבעי, ה"ז פועל על הרואים אותם שירצו לשלוח את בניהם לשיבות ליובאוויטש, ולהשיא את בנותיהם לליובאוויטשער בחורים, משא"כ באם הנהגתם אינה כדבעי ח"ו, ואז האחריות מוטלת אליהם.

וגם אלה שנוסעים לבתיהם — שגם הם צריכים לעסוק במקומם בעניני השליחות של הרבי — צריכים לידע שהרבי נוסע עמהם, כי, הכוונה הפנימית של נסיעתם לבתיהם, היא, לא בשביל עניניהם הפרטיים, אלא בשביל מילוי השליחות של הרבי במקומם.

וע"ד דברי הרבי⁷⁴ שאמר פעם (לא' השד"רים) שצריכים לא רק ליקח, אלא גם ליתן, "פאָרזייען רוחניות". ויתירה מזה, יתכן שהכוונה העיקרית של הרבי היא הנתינה, כי, בנוגע להלקיחה, בודאי ה' יכול להסתדר גם בלי זה, ובמכ"ש וק"ו: אם יכול ליתן עצה ליהודי להצלחה בעניניו, בודאי ה' יכול ליתן עצה לעצמו, ועכצ"ל שכוונתו בזה היא הנתינה, אלא, בגלל הצד שכנגד, הוצרך להעלים את הכוונה הפנימית בענינים שונים.

טו. כשם שאלה שנוסעים מכאן צריכים לידע שהרבי נמצא עמהם בכל מקום שנוסעים אליו, כמו כן אלה שבאים לכאן, לד' הכתלים של הרבי [אפילו אלה שבאים רק בזמנם הפנוי, או כשהבעה"ב סטע סבורה שיכולים לבוא...], צריכים לידע שעיקר קביעותם היא כאן, בד' הכתלים של הרבי, אלא שלפי שעה (גם אם שעה זו נמשכת ריבוי זמן) נוסעים

74) ראה גם סה"ש תש"ג ריש ע' 80.

73) ראה סה"מ תרפ"ט ע' 49, ובהנסמן

שם בהערה 330.

מכאן, וע"ד הסיפור בענין "בר בי רב דחד יומא"⁷⁵ (ולהעיר, שעיקר הקביעות ע"פ תורה (כפי שמצינו לענין סוכה⁷⁶) היא לא בזמן, אלא בנפש⁷⁷).

איתא בגמרא⁷⁸ שלעתיד לבוא "אבני ביתו של אדם וקורות ביתו של אדם מעידים בו, שנאמר⁷⁹ כי אבן מקיר תזעק וכפיס מעץ יעננה". כלומר, גם לאחר שעברו אלפי שנים (מזמן אמירת פסוק זה עד בוא יום ה' הגדול והנורא) יעידו קורות הבית — שאינו קיים משך זמן רב — על מה שאירע בתוכו. ועאכו"כ בנוגע לד' הכתלים וקורות ביתו של הרבי, שבו התפלל ולמד ועסק בעניניו וקיבל אנשים ל"יחידות" בהתייחדו עם בחינת היחידה שלהם⁸⁰, הרי בודאי שקורות בית זה — שבו נמצאים אנו — "האָבן זיך אָנגעזאַפּט" ככל הענינים הקשורים עם מהותו של הרבי!

החילוק הוא רק שיש כאלה שגם ד' אמות הגשמיות שלהם נמצאים כאן, ויש כאלה שד' אמות הגשמיות שלהם נמצאים במקום אחר, וצריכים לקחת עמהם ד' אמות אלה, וכאמור, שהרבי נוסע עם כאו"א מהנוסעים בשליחותו, ובודאי שבגלל זה ישפיע להם בכל המצטרך — כי הרבי לא נשאר בעל-חוב, ובלשון חז"ל⁸¹ ש"אין הקב"ה מקפח שכר כל ברי" — להצלחה מרובה בגשמיות וברוחניות.

(בסיום ההתוועדות אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

"אָ גוטן יו"ט" עד להתוועדות חסידית נוספת, ובודאי "אָ דער רבי זאָל געזונט זיין — כפי שכתב אלי א' החסידים⁸² — וועט אונדז פירן אָנטקעגן משיח'ן", במהרה בימינו אמן.

<p>(79) חבקוק ב, יא. (80) ראה לעיל ע' 125. וש"נ. (81) ב"ק לח, ב. וש"נ. (82) ראה גם שיחת ראש חודש סיון ס"ו (לעיל ע' 83).</p>	<p>(75) חגיגה ה, סע"ב. (76) ראה שו"ע אדה"ז או"ח ר"ס תרלט, שם ס"ד. ועוד. (77) ראה גם לקו"ש ח"ז ע' 351. וש"נ. (78) תענית יא, א.</p>
--	--